

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 6.7.2022
COM(2022) 327 final

2022/0209 (NLE)

Predlog

UREDBA SVETA

o uporabi členov 93, 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste državne pomoči v sektorju železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovnih poteh in multimodalnega prevoza

(Besedilo velja za EGP)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Ozadje

Kot je Komisija navedla v Letni strategiji za trajnostno rast 2021¹, lahko ukrepi v zvezi s prometom močno podprejo zeleni prehod z znatnim zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in izboljšanjem kakovosti zraka, hkrati pa spodbujajo rast produktivnosti in krepijo odpornost industrijskih ekosistemov. Komisija je v zvezi s tem poudarila pomen naložb v javni prevoz in infrastrukturo, ki podpirajo prehod na bolj trajnostno in pametno mobilnost, vključno s celovitimi in učinkovitimi evropskimi multimodalnimi omrežji ter nadgradnjo vseevropskega prometnega omrežja za potniški in tovorni promet.

Dobro delujoči sistemi železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovnih poteh in multimodalnega prevoza so ključnega pomena za zagotavljanje poveztivosti po vsej Evropi, vzpostavitev enotnega evropskega železniškega območja, spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v skladu s členoma 170 in 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), doseganje podnebnih ciljev EU (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor²) ter podpiranje odpornosti industrije EU in njenih vrednostnih verig (nova industrijska strategija, kakor je bila posodobljena³), vključno s tistimi, ki podpirajo cilje digitalne preobrazbe in digitalizacije (v nadaljnjem besedilu: evropska digitalna strategija⁴). Komisija je 9. decembra 2020 sprejela sporočilo o strategiji za trajnostno in pametno mobilnost⁵ (v nadaljnjem besedilu: strategija Komisije za trajnostno in pametno mobilnost), v kateri je krepitev železniškega prevoza in prevoza po celinskih plovnih poteh ter multimodalnega prevoza bistvena sestavina zelene in digitalne preobrazbe evropskega prometa, ki je ključna za doseganje cilja podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050.

Teh ciljev ni mogoče doseči brez večjih naložb držav članic. Razpon naložb, o katerih lahko razmislijo države članice, da bi podprle nizkoemisijske načine prevoza, sega od naložb v nov ali obstoječi vozni park do naložb v železniško infrastrukturo, terminale za pretovarjanje in delavnice za vzdrževanje, tudi z namenom spodbujanja povpraševanja po brezemisijem voznem parku in digitalnih rešitvah, ki omogočajo interoperabilnost med različnimi načini prevoza in znotraj sektorjev. To zahteva pravila o državni pomoči, ki omogočajo tiste naložbe, pri katerih je taka javna podpora potrebna, hkrati pa ohranjajo in krepijo konkurenco v železniškem prevozu, prevozu po celinskih plovnih poteh in multimodalnem prevozu.

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki – Letna strategija za trajnostno rast 2021 (COM(2020) 575 final).

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Nova industrijska strategija za Evropo (COM(2020) 102 final z dne 10. marca 2020), kakor je bilo posodobljeno s Sporočilom Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020: močnejši enotni trg za okrevanje Evrope (COM(2021) 350 final).

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope (COM(2020) 67 final z dne 19. februarja 2020).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost (COM(2020) 789 final, SWD(2020) 331 final).

V skladu s členom 93 PDEU so „[p]omoči [...] združljive s Pogodbama, če so potrebne za usklajevanje prometa ali če so nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe“. Člen 93 PDEU je vključen pod „Naslov VI – PREVOZ“, katerega določbe se uporabljajo izključno za prevoz v železniškem in cestnem prometu ter po celinskih plovnih poteh, kot je določeno v členu 100(1) PDEU. Sedanji predlog zajema železniški prevoz in prevoz po celinskih plovnih poteh, vključno z multimodalnim prevozom⁶.

(i) Pomoč, ki izpolnjuje potrebe po usklajevanju prevoza

Cilj Smernic Skupnosti o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu iz leta 2008⁷ (v nadaljnjem besedilu: smernice za železniški promet) je bil kodificirati in posodobiti prakso Komisije glede združljivosti pomoči prevoznikom v sektorju železniškega prometa s Pogodbo po razvoju sektorskega pravnega okvira, da bi spremljale postopno odpiranje trga konkurenci. S *preverjanjem primernosti*⁸ pravil o državni pomoči, vključno s smernicami za železniški promet, ki je bilo opravljeno leta 2020, se je potrdila potreba po reviziji pravil o državni pomoči, ki se uporabljajo za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnih poteh in intermodalni prevoz, da bi se upošteval velik regulativni in tržni razvoj od leta 2008⁹. Glede na navedeno Komisija ne razmišlja le o reviziji smernic za železniški promet, temveč tudi o sprejetju posebnih pravil o skupinskih izjemah, da bi železniškemu prevozu, prevozu po celinskih plovnih poteh in multimodalnemu prevozu (potniške in tovarne storitve) zagotovila pomoč pri zelenem in digitalnem prehodu.

Komisija si zlasti prizadeva povečati pravno varnost in zmanjšati upravno breme v zvezi z nekaterimi nacionalnimi ukrepi pomoči, ki podpirajo prehod tovora in potnikov s cest na oblike prevoza in rešitve, ki manj onesnažujejo okolje ter ki so na podlagi obsežne prakse odločanja Komisije oblikovane na način, ki zagotavlja omejevanje izkrivljanja konkurence. Uredbe o skupinskih izjemah povečujejo pravno varnost za države članice in upravičence do pomoči glede načina oblikovanja ukrepov. Hkrati poenostavljajo postopke z izvzetjem nekaterih ukrepov iz obveznosti iz člena 108(3) PDEU, v skladu s katero je treba državno pomoč priglasiti Komisiji pred njeno izvedbo, če je na podlagi prakse odločanja Komisije mogoče predhodno opredeliti pogoje združljivosti, ki zagotavljajo, da so morebitna izkrivljanja konkurence omejena.

⁶ „Multimodalni promet“ pomeni prevoz potnikov ali tovora oziroma obojega z uporabo dveh ali več načinov prevoza, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

⁷ Sporočilo Komisije – Smernice Skupnosti o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu (UL C 184, 22.7.2008, str. 13).

⁸ Ugotovitve preverjanja primernosti smernic za železniški promet, ki ga je Komisija izvedla v letih 2019 in 2020, so na voljo na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Posodobitev-sveznja-pravil-o-drzavni-pomoci-iz-leta-2012-zelezniske-smernice-in-kratkorocno-zavarovanje-izvoznih-kreditov-preverjanje-ustreznosti_sl.

⁹ Smernice za železniški promet so bile zlasti sprejete pred najnovejšim (četrtem) železniškim svežnjem (2016), s katerim se bo dokončala liberalizacija in odpiranje trga železniškega sektorja (https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/railway-packages/fourth-railway-package-2016_en). Prišlo je še do drugih zakonodajnih sprememb, npr. revizije direktive o evrovinjeti (Direktiva (EU) 2022/362 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2022 o spremembi direktiv 1999/62/ES, 1999/37/ES in (EU) 2019/520 glede zaračunavanja pristojbin vozilom za uporabo določene infrastrukture (UL L 69, 4.3.2022, str. 1), s katero so bile uvedene nekatere spremembe sistema zaračunavanja pristojbin za uporabo cestne infrastrukture. To lahko vpliva na način izračunavanja razlik v stroških med cestnim in drugimi načini prevoza za namene dodeljevanja pomoči za spodbujanje prehoda s cestnega na druge oblike prevoza, ki manj onesnažujejo okolje.

Komisija je pridobila pomembne izkušnje v zvezi s pomočjo za usklajevanje prevoza iz oddelka 6.3 smernic za železniški promet, pa tudi pomočjo za podpiranje oblik prevoza in rešitev, ki manj onesnažujejo okolje in ki so bolj trajnostne v primerjavi s prevozom, ki poteka izključno po cestah, vključno s pomočjo za podpiranje intermodalnega prevoza¹⁰ in prevoza po celinskih plovni potih. Po izkušnjah Komisije je pomoči za usklajevanje prevoza ključna za prehod na druge oblike prevoza in pod določenimi pogoji ne povzroča znatnega izkrivljanja konkurence. Poleg tega je veliko držav članic zahtevalo skupinsko izjemo za pomoč za usklajevanje prevoza. Zato je primerno, da se Komisiji omogoči, da določi skupinsko izjemo za pomoč, ki jo države članice zagotovijo v podporo navedenim ukrepom, če so izpolnjeni določeni pogoji.

Skupinska izjema bi zajemala ukrepe, ki spadajo na področje uporabe člena 93 PDEU, in podpirala prehod tovora in potnikov z oblik prevoza, ki bolj onesnažujejo okolje (zlasti cestnega prometa), na načine in rešitve, ki manj onesnažujejo in so bolj trajnostni, v skladu s prakso odločanja Komisije.

- (ii) Pomoč, ki pomeni nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe

Kar zadeva pomoč za opravljanje določenih obveznosti, ki so del javne službe (ki trenutno ni zajeta v smernicah za železniški promet), lahko Komisija preuči tudi možnost, da se pod določenimi pogoji opredeli skupinska izjema za nadomestilo, ki ga dodelijo države članice za opravljanje storitev javne službe v sektorju železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovni potih in multimodalnega prevoza, če to ni zajeto z Uredbo (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007¹¹ (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 1370/2007).

Zlasti v zvezi s tovornim prometom so lahko obveznosti javne službe ustrezen instrument za spodbujanje storitev na območjih in segmentih, kjer bi sicer tovorni promet potekal le po cesti.

Ta predlog ne zajema pomoči za nadomestilo za opravljanje obveznosti javne službe v potniškem prevozu, ki jih ureja člen 9(1) Uredbe (ES) št. 1370/2007. Navedena določba iz obveznosti predhodne prireditve izvzema nadomestila za opravljanje javne službe, namenjena opravljanju storitev javnega potniškega prevoza ali upoštevanju tarifnih obveznosti, ki so določene s splošnimi pravili in ki se plačujejo v skladu z Uredbo (ES) št. 1370/2007.

Vprašanje, ki naj bi ga pobuda obravnavala

Potrebna so posebna pravila, ki omogočajo poenostavitev postopkov v zvezi s pomočjo za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovni potih in multimodalni prevoz.

V skladu z delitvijo pristojnosti med Svetom in Komisijo, določeno v členu 108(4) in členu 109 PDEU, Svet določi vrste pomoči, ki so lahko izvzete iz prireditve državne pomoči, Komisija pa sprejme uredbe, ki določajo podrobna pravila v zvezi s takšnimi izjemami.

¹⁰ Intermodalni prevoz pomeni gibanje blaga (znotraj ene same nakladalne enote oziroma vozila) z zaporedno uporabo več načinov prevoza, pri čemer se samo blago pri menjavah načina prevoza ne pretovarja. Tako pomeni vrsto multimodalnega prevoza (<https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=4303>).

¹¹ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 351, 3.12.2007, str. 1).

Komisija z uredbami o skupinskih izjemah iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) PDEU izvzame ukrepe pomoči, ki jih opredeli Svet, s čimer državam članicam omogoči, da jih neposredno izvajajo brez njene predhodne odobritve.

V Uredbi Sveta (EU) 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (v nadaljnjem besedilu: pooblastitvena uredba iz leta 2015)¹² je opredeljeno določeno število vrst pomoči, ki jih lahko Komisija izvzame iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) PDEU. Vendar pooblastitvena uredba iz leta 2015 zajema le ukrepe državne pomoči, ki so razglašeni za združljive z notranjim trgovom v skladu s členom 107(2) ali (3) PDEU, ne zajema pa ukrepov pomoči, katerih združljivost se ocenjuje na podlagi člena 93 PDEU.

Zato Komisija meni, da bi bilo treba to vrzel zapolniti, da bi se poenostavili postopki za države članice, ki uvajajo ukrepe državne pomoči za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnihih poteh in multimodalni prevoz.

Ker državna pomoč za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnihih poteh in multimodalni prevoz spada na področje uporabe člena 93 PDEU, ki je *lex specialis* glede na člen 107(2) in (3) PDEU, se zdi posebna pooblastitvena uredba Sveta za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnihih poteh in multimodalni prevoz (v nadaljnjem besedilu: pooblastitvena uredba za prevoz) popolnoma upravičena. Člen 93 PDEU je dejansko del naslova VI, dela 3 PDEU, ki se nanaša na prevoz, in določa, da je državna pomoč združljiva s Pogodbama, če je potrebna za usklajevanje prometa ali če je nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe. Zato je združljivost državne pomoči z notranjim trgovom na podlagi člena 93 PDEU odvisna od preverjanja, ali pomoč sledi tem ciljem. Uredba Komisije o skupinskih izjemah bi v ta namen določila ustrezna merila.

Cilj tega predloga je uskladiti pravila o državni pomoči, ki se uporabljajo za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnihih poteh in multimodalni prevoz, s strategijo Komisije za trajnostno in pametno mobilnost. Na podlagi pooblastitvene uredbe za prevoz bo Komisija lahko sprejela uredbe o skupinskih izjemah za pomoč v skladu s členom 93 PDEU z omejenim tveganjem za izkrivljanje konkurence in trgovine. Ta predlog Komisiji omogoča, da sprejme uredbe o skupinskih izjemah na področjih, na katerih je pridobila dovolj izkušenj za opredelitev jasnih meril združljivosti, hkrati pa je mogoče zagotoviti, da je vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami omejen.

Pooblastitvena uredba za prevoz sama po sebi ne bo imela neposrednega učinka, temveč bo pravna podlaga za sprejetje morebitnih uredb o skupinskih izjemah. Komisija bo ocenila različne možne politike za vse take uredbe o skupinskih izjemah in njihove učinke v okviru ocene učinka na podlagi pooblastitvene uredbe za prevoz.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike in drugimi politikami Unije**

Ta predlog prispeva k splošnim ciljem Unije, zlasti cilju izvajanja in poenostavitve pravil o državni pomoči na eni strani ter izvajanja evropskega zelenega dogovora na drugi strani.

Kot je navedla Komisija v svojem sporočilu o posodobitvi področja državnih pomoči z dne 8. maja 2012¹³, bi se moralo izvajanje pravil o državni pomoči osredotočiti na primere pomoči z

¹² UL L 248, 24.9.2015, str. 1.

¹³ COM(2012) 209 final.

največjim vplivom na notranji trg. To po eni strani pomeni strožje preverjanje obsežne pomoči, ki bi lahko izkrivljala konkurenco, po drugi strani pa poenostavljeno analizo primerov z omejenim vplivom na trgovino in konkurenco. Slednje je mogoče doseči s skupinskim izvzetjem teh vrst pomoči iz obveznosti priglasitve.

Kar zadeva poenostavitev pravil o državni pomoči, je treba dosledno pristopati k postopkom, ki se uporabljajo za pomoč v obliki nadomestila za opravljanje obveznosti javne službe, tako v tržnem segmentu potniškega kot tovornega prevoza. V členu 9(1) Uredbe št. 1370/2007 je že določena oprostitve obveznosti predhodne priglasitve za nadomestilo za opravljanje javne službe v skladu s pravili o državni pomoči za storitve javnega potniškega prevoza. Vendar za prevoz blaga trenutno ne obstaja podobna skupinska izjema za nadomestilo za opravljanje javne službe. Zato bi bilo treba pomoč za nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe v zvezi z železniškim prevozom blaga, prevozom blaga po celinskih plovnih poteh ali intermodalnim prevozom blaga iz člena 93 PDEU, vključiti v področje uporabe pooblastitvene uredbe za prevoz.

Z vidika prispevka k evropskemu zelenemu dogovoru bo ta predlog olajšal spodbujanje zelenega, učinkovitega in medsebojno povezanega multimodalnega prevoznega sistema, kar je nujen korak k cilju Unije, da do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost. V zvezi s tem obstaja jasna povezava med tem predlogom in načrtovano revizijo smernic za železniški promet, saj naj bi bil cilj obeh olajšanje javnega financiranja prehoda prevoza s cest na železnico, celinske plovne poti in bolj trajnostne multimodalne rešitve prevoza ter nazadnje podpora zeleni in digitalni preobrazbi evropskega prometa, obenem pa tudi zagotovitev, da bo izkrivljanje konkurence še naprej omejeno. Predlagana pooblastitvena uredba za prevoz bi iz obveznosti priglasitve izvzela ukrepe, ki spadajo na področje uporabe člena 93 PDEU, za katere je mogoče opredeliti jasne pogoje združljivosti.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Pravna podlaga tega predloga je člen 109 PDEU, na podlagi katerega lahko Svet sprejme vse ustrezne uredbe, zlasti pa lahko določi pogoje, pod katerimi se uporablja člen 108(3) PDEU, in vrste pomoči, ki so lahko izvzete iz tega postopka.

Pristojnost Sveta, da sprejme ustrezne uredbe za opredelitev vrst pomoči, za katere se lahko uporabi skupinska izjema, kot je določeno v členu 109 PDEU¹⁴, se nanaša na vse ukrepe državne pomoči, vključno v zvezi z železniškim prevozom, prevozom po celinskih plovnih poteh in multimodalnim prevozom, ki so zajeti v členu 93 PDEU.

• Subsidiarnost in sorazmernost

Predlog je v izključni pristojnosti Unije. Člen 3 PDEU določa: „Unija ima izključno pristojnost na naslednjih področjih: [...] (b) določitev pravil o konkurenci, potrebnih za delovanje notranjega trga“. Načelo subsidiarnosti se zato ne uporablja.

Predlog ne presega tistega, kar je potrebno za doseg njegovega cilja, ki je omogočiti Komisiji skupinsko izvzetje pomoči za usklajevanje prevoza in pomoči za nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe, če so

¹⁴ „Svet lahko na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom sprejme vse ustrezne uredbe za uporabo členov 107 in 108, zlasti pa lahko določi pogoje, pod katerimi se uporablja člen 108(3), in vrste pomoči, ki so izvzete iz tega postopka“.

izpolnjeni določeni pogoji. Predlog je torej v skladu z načelom sorazmernosti. •
Izbira instrumenta

Predlagani instrument je uredba Sveta.

V skladu s členom 109 PDEU je uredba edini pravni instrument, ki ga ima Svet na voljo za določitev pogojev, pod katerimi se uporablja člen 108(3) PDEU, in vrst pomoči, ki so izvzete iz tega postopka.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

• **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Zaključek *preverjanja primernosti* smernic za železniški promet je, da je treba te smernice temeljito pregledati in uskladiti s tržnim in regulativnim razvojem ter novimi glavnimi prednostnimi nalogami iz agende za zeleni dogovor. Med drugim je *preverjanje primernosti* opozorilo na primernost skupinske izjeme, zlasti za več vrst pomoči za usklajevanje prevoza, ki jih je Komisija odobrila v zadnjem desetletju s sklepi o nenasprotovanju¹⁵, ne da bi bil izveden formalni postopek preiskave. Natančneje, ocena oddelka 6,3 smernic za železniški promet, ki se nanaša na pomoč za usklajevanje prevoza, je pokazala, da so bili v vseh zadevah sprejeti sklepi o nenasprotovanju, običajno hitro po priglasitvi¹⁶.

Preverjanje primernosti smernic za železniški promet je temeljilo na celovitem pregledu sklepov Komisije o državni pomoči, odobrenih na podlagi smernic za železniški promet in/ali člena 93 PDEU, ter povratnih informacijah, prejetih od držav članic in deležnikov v javnem posvetovanju. Sprejetje pooblastitvene uredbe za prevoz je še bolj nujno potrebno glede na evropski zeleni dogovor in vse večji pomen prehoda na bolj trajnostne načine prevoza, kot so železniški prevoz, prevoz po celinskih plovni poteh in multimodalni prevoz, da bi se dosegel cilj zmanjšanja emisij do leta 2050.

• **Posvetovanja z deležniki**

Za ta predlog niso potrebna posvetovanja z deležniki.

Predlagana pooblastitvena uredba za prevoz sama po sebi ne bo neposredno vplivala na deležnike, saj bo zgolj zagotovila pravno podlago za Komisijo, da sprejme uredbe o skupinskih izjemah. Glede na tehnično naravo tega predloga, ki zgolj pripravlja podlago za prihodnje uredbe o skupinskih izjemah, javno posvetovanje ne bo izvedeno. Vendar je Komisija 1. oktobra 2021 objavila kažipot, ki se nanaša posebej na pobudo za pripravo tega predloga. Deležniki so imeli na voljo štiri tedne za predložitev povratnih informacij o kažipotu¹⁷.

Javno posvetovanje bo izvedeno za revizijo smernic za železniški promet, ki vključuje projekt poenostavitve pravil o državni pomoči za usklajevanje prevoza z uredbo o skupinskih

¹⁵ Glej člen 4(3) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

¹⁶ Glej delovni dokument služb Komisije – Pregled primernosti svežnja za posodobitev področja državnih pomoči iz leta 2012, smernic za železniški promet in kratkoročnega zavarovanja izvoznih kreditov {SEC(2020) 372 final} – {SWD(2020) 258 final}, del 3/4, str. 139 in opomba 211, na voljo na https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/fitness_check_-_annexes_part3_en.pdf.

¹⁷ Glej <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13153-Okolju-prijaznejši-kopenski-promet-poenostavljena-pravila-o-drjavni-pomoci-nova-pooblastitvena-uredba-za-kopenski-promet-sl>.

izjemah. Posebno javno posvetovanje bo izvedeno tudi za prihodnje uredbe Komisije o skupinskih izjemah.

- **Ocena učinka**

Tega predloga ni treba podpreti z oceno učinka. Cilj tega predloga je, da Svet sprejme pooblastitveno uredbo za prevoz, ki bo Komisiji omogočila sprejetje uredb o skupinskih izjemah za pomoč za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovni poteh in multimodalni prevoz, ki vključuje omejeno tveganje izkrivljanja trgovine in konkurence. Ta predlog ne vključuje takojšnje skupinske izjeme za vrste pomoči, ki jih zajema predvidena pooblastitvena uredba za prevoz, temveč Komisiji omogoča, da sprejme uredbe o skupinskih izjemah v poznejši fazi.

Vsebina prihodnjih uredb Komisije o skupinskih izjemah bo podprta z oceno učinka.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Cilj tega predloga je med drugim poenostaviti obstoječa pravila o državni pomoči za usklajevanje prevoza in o državni pomoči, ki pomeni nadomestilo za opravljanje obveznosti javne službe v sektorju železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovni poteh in multimodalnega prevoza, ter zmanjšati število prigrasitev državne pomoči in s tem povezane regulativne stroške.

Predlagana pooblastitvena uredba za prevoz Komisiji omogoča, da sprejme uredbe o skupinskih izjemah za pomoč za železniški prevoz, prevoz po celinskih plovni poteh in multimodalni prevoz. Sprejetje takšnih uredb o skupinskih izjemah bo koristilo Uniji kot celoti. Prvič, spodbudilo bo temeljno zeleno in digitalno preobrazbo evropskega prevoza v skladu s cilji politike, določenimi v evropskem zelenem dogovoru. Drugič, občutno bo zmanjšalo upravno breme in stroške za naložbe v nizkoemisijske načine prevoza ter za konsolidacijo/širitev obstoječih načinov prevoza in rešitev, ki manj onesnažujejo okolje kot cestni prevoz. Tretjič, poenostavilo bo odobritev pomoči za nadomestilo za opravljanje določenih obveznosti, ki so del javne službe, ter podprlo čistejše načine prevoza in rešitve na območjih in segmentih, na katerih bi sicer prevoz potekal le po cesti.

- **Temeljne pravice**

Ta predlog nima posledic za varstvo temeljnih pravic.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

PREDLOG NIMA NOBENIH NEGATIVNIH POSLEDIC ZA PRORAČUN UNIJE.5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Predlagana pooblastitvena uredba za prevoz bo ob začetku svoje veljavnosti v celoti zavezujoča in se bo neposredno uporabljala v vseh državah članicah.

V skladu s členom 6 predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz bo Komisija vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu predložila poročilo o uporabi uredbe. Poleg tega bo osnutek poročila najprej predložila v obravnavo Svetovalnemu odboru za državno pomoč iz člena 5 predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz. V skladu s členom 5(1) predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz se bo Komisija s tem odborom posvetovala tudi, ko bo nameravala sprejeti uredbo o skupinskih izjemah in pred sprejetjem takšne uredbe.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

V členu 1(1) predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz sta opredeljeni dve vrsti pomoči, ki sta izvzeti iz obveznosti priglasitve v skladu s členom 108(3) PDEU: (i) pomoč za usklajevanje prevoza in (ii) pomoč za nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe. Ti dve vrsti pomoči odražata področje uporabe člena 93 PDEU. Vendar področje uporabe predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz ne vključuje nadomestila za opravljanje javne službe, ki je namenjeno opravljanju storitev javnega potniškega prevoza ali upoštevanju tarifnih obveznosti, ki so določene s splošnimi pravili in so zajete v Uredbi (ES) št. 1370/2007.

V členu 1(2) predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz so navedeni elementi, ki jih bo Komisija v svojih poznejših uredbah podrobno opredelila, da bi se zgoraj omenjene vrste pomoči skupinsko izvzele iz obveznosti priglasitve na podlagi člena 108(3) PDEU. Te vrste pomoči so enake vrstam, določenim v pooblastitveni uredbi iz leta 2015.

Člen 1(3) predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz navaja vrsto pogojev, ki jih Komisija lahko podrobno opredeli v poznejših uredbah o skupinskih izjemah, da bi zagotovila združljivost pomoči, ki jo zajema ta predlog, z notranjim trgov. Zlasti člen 1(3)(b) Komisiji omogoča, da nekatere sektorje izključi iz področja uporabe uredb o skupinskih izjemah. Navedena določba upošteva dejstvo, da ta predlog Komisiji omogoča, da sprejme uredbe o skupinskih izjemah, ko pridobi dovolj izkušenj za opredelitev jasnih meril združljivosti in lahko zagotovi, da je vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami omejen.

Kar zadeva preglednost in spremljanje, obdobje veljavnosti in spremembe uredb, zaslišanje deležnikov, Svetovalni odbor za državno pomoč in posvetovanje z njim ter ocenjevalno poročilo, členi 2 do 6 predlagane pooblastitvene uredbe za prevoz odražajo določbe pooblastitvene uredbe iz leta 2015.

Predlog

UREDBA SVETA

o uporabi členov 93, 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste državne pomoči v sektorju železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovnih poteh in multimodalnega prevoza

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 109 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta¹⁸,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba Sveta (EU) 2015/1588¹⁹ pooblašča Komisijo, da z uredbami razglasi, da so določene vrste pomoči skladne z notranjim trgom ter izvzete iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe. Čeprav Uredba (EU) 2015/1588 zajema določene vrste pomoči podjetjem, ki delujejo v različnih sektorjih, kot je pomoč za varstvo okolja, pa med drugim ne zajema pomoči za železniški prevoz in prevoz po celinskih plovnih poteh, vključno z multimodalnim prevozom²⁰. Sektorji železniškega prevoza, prevoza po celinskih plovnih poteh in multimodalnega prevoza postajajo vse pomembnejši na ravni Unije v okviru evropskega zelenega dogovora²¹ ter strategije Komisije za trajnostno in pametno mobilnost²².
- (2) V skladu s členom 93 Pogodbe je pomoč v zvezi z železniškim prevozom, prevozom po celinskih plovnih poteh in multimodalnim prevozom, če je potrebna za usklajevanje prometa ali je nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe, združljiva s Pogodbama.
- (3) Komisija je uporabila člen 93, člen 107(1) in člen 108 Pogodbe v številnih sklepih o določenih vrstah državne pomoči podjetjem, dejavnim v sektorju železniškega

¹⁸ UL C , , str. .

¹⁹ Uredba Sveta (EU) 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 248, 24.9.2015, str. 1). Z Uredbo Sveta (EU) 2015/1588 je bila razveljavljena Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, 14.5.1998, str. 1).

²⁰ „Multimodalni promet“ pomeni prevoz potnikov ali tovora oziroma obojega z uporabo dveh ali več načinov prevoza, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

²¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

²² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost (COM(2020) 789 final, SWD(2020) 331 final).

prevoza, prevoza po celinskih plovnih poteh in intermodalnega prevoza ter pripravila smernice za oceno nekaterih vrst državne pomoči, za katere se šteje, da so potrebne za usklajevanje prometa²³. Po izkušnjah Komisije taka pomoč konkurence ne izkrivlja občutno, če se dodeli na podlagi odprtih, preglednih in nediskriminatornih postopkov ter je mogoče na podlagi pridobljenih izkušenj določiti jasne pogoje združljivosti.

- (4) Zato bi bilo treba zaradi upravne poenostavitve v primerih, ko je izkrivljanje konkurence omejeno na najmanjšo možno mero, Komisijo pooblastiti, da z uredbami razglasi, da je pomoč za usklajevanje prevoza ali nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe, iz člena 93 Pogodbe združljiva z notranjim trgov in izvzeta iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe.
- (5) Državna pomoč, ki pomeni nadomestilo za opravljanje obveznosti javne službe v zvezi s storitvami javnega potniškega prevoza je že zajeta v Uredbi (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta, tudi kadar se države članice odločijo, da bodo navedeno uredbo uporabljale za javni potniški prevoz po celinskih plovnih poteh in nacionalnih morskih vodah v skladu s členom 1(2) navedene uredbe²⁴. Nadomestilo za opravljanje javne službe v zvezi z javnim potniškim prevozom bi bilo zato treba izključiti iz področja uporabe te uredbe.
- (6) Komisija bi morala pri sprejemanju uredb, ki določene vrste pomoči izvzemajo iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe (v nadaljnjem besedilu: uredbe o skupinskih izjemah), določiti namen pomoči, vrste upravičencev in pragove za izvzeto pomoč, pogoje, ki urejajo kumulacijo pomoči, in pogoje spremljanja ter dodati nadaljnje podrobne pogoje za zagotovitev združljivosti pomoči, ki jo zajema ta uredba, z notranjim trgov.
- (7) Pomembno je, da imajo vse strani možnost preveriti, ali je bila pomoč dodeljena v skladu z veljavnimi pravili. Preglednost državne pomoči je zato bistvena za pravilno uporabo pravil iz Pogodbe in zagotavlja boljše izpolnjevanje obveznosti, večjo odgovornost, medsebojne strokovne preglede in nenazadnje večjo učinkovitost javne porabe. Zato bo bilo treba določiti obvezo za države članice, da predložijo povzetke informacij o pomoči, ki so jo izvedle in ki je zajeta z uredbo o skupinskih izjemah. Za zagotovitev preglednosti ukrepov, ki jih sprejmejo države članice, bi morala Komisija te povzetke objaviti.
- (8) V skladu s členom 108(1) Pogodbe Komisija v sodelovanju z državami članicami redno preverja vse obstoječe sisteme. V ta namen ter za zagotovitev čim večje preglednosti in ustreznega nadzora bi morala Komisija zagotoviti, da države članice evidentirajo in hranijo informacije o uporabi uredb o skupinskih izjemah, ki jih je sprejela Komisija. Komisija bi morala tudi zagotoviti, da ji države članice vsaj enkrat letno predložijo poročilo o uporabi takšnih uredb o skupinskih izjemah. Ta poročila bi morala biti dostopna vsem državam članicam.
- (9) Komisija bi morala pred sprejetjem uredb o skupinskih izjemah v skladu s to uredbo vsem deležnikom omogočiti, da predložijo svoje pripombe, da bi zbrala čim bolj celovite in reprezentativne povratne informacije. V ta namen bi morala objaviti osnutke takšnih uredb o skupinskih izjemah.

²³ Sporočilo Komisije – Smernice Skupnosti o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu (UL C 184, 22.7.2008, str. 13).

²⁴ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 351, 3.12.2007, str. 1).

- (10) Hkrati z objavo osnutka uredbe bi se morala posvetovati s Svetovalnim odborom za državno pomoč, ustanovljenim s členom 7 Uredbe (EU) 2015/1588. Zaradi preglednosti pa bi bilo treba osnutek uredbe objaviti na spletišču Komisije sočasno s prvim posvetovanjem Komisije s Svetovalnim odborom.
- (11) Nadzor nad dodeljevanjem pomoči vključuje zelo zapletena in raznovrstna dejanska, pravna in ekonomska vprašanja v nenehno razvijajočem se okolju. Komisija bi morala zato redno preverjati vrste pomoči, ki bi jih bilo treba izvzeti iz priglasitve. V ta namen bi morala Evropskemu parlamentu in Svetu vsakih pet let predložiti ocenjevalno poročilo –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Skupinske izjeme

1. Komisija lahko z uredbami, sprejetimi v skladu s postopkom iz člena 5, razglasi, da so naslednje vrste pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe združljive z notranjim trgom in da zanje ne veljajo obveznosti priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe:
 - (a) pomoč za usklajevanje prevoza;
 - (b) pomoč za nadomestilo za opravljanje določenih obveznosti, ki so del javne službe, razen nadomestila za opravljanje javne službe v zvezi s storitvami javnega potniškega prevoza, ki je zajeto z Uredbo (ES) št. 1370/2007.
2. V uredbah, sprejetih v skladu z odstavkom 1, se za vsako vrsto pomoči navedejo:
 - (c) namen pomoči;
 - (d) vrste upravičencev;
 - (e) pragovi, izraženi v intenzivnosti pomoči v zvezi z nizom upravičenih stroškov ali v najvišjih zneskih pomoči ali – pri določenih vrstah pomoči, za katere bi lahko bilo težko natančno določiti intenzivnost ali znesek pomoči, zlasti pri instrumentih finančnega inženiringa ali naložbah tveganega kapitala oziroma podobnih naložbah – v najvišji stopnji državne podpore v okviru zadevnega ukrepa ali v zvezi z njim, brez poseganja v opredelitev zadevnih ukrepov v skladu s členom 107(1) Pogodbe;
 - (f) pogoji v zvezi s kumulacijo pomoči;
 - (g) pogoji glede preglednosti in spremljanja v skladu s členom 2.
3. Poleg tega lahko uredbe, sprejete v skladu z odstavkom 1, zlasti:
 - (h) določijo prage ali druge pogoje za priglasitev dodelitve posamezne pomoči;
 - (i) izključijo določene sektorje iz njihovega področja uporabe;
 - (j) dodajo nadaljnje pogoje za združljivost pomoči, izvzete na podlagi takih uredb.

Člen 2

Preglednost in spremljanje

4. Uredbe, sprejete v skladu s členom 1(1), vključujejo podrobna pravila za zagotavljanje preglednosti in spremljanja pomoči, ki jo zajemajo.

5. Kadar države članice izvajajo sheme pomoči ali individualno pomoč, izvzete iz obveznosti priglasitve v skladu z uredbami iz člena 1(1), Komisiji pošljejo povzetke informacij o takšni pomoči z namenom objave.
6. Države članice evidentirajo in zbirajo vse informacije o uporabi uredb, sprejetih v skladu s členom 1(1). Če ima Komisija informacije, na podlagi katerih meni, da se uredba, sprejeta v skladu s členom 1(1), ne izvaja pravilno, ji države članice posredujejo vse informacije, ki se Komisiji zdijo potrebne za oceno, ali je pomoč, dodeljena na podlagi navedene uredbe, skladna z vsemi v njej določenimi pogoji.
7. Države članice vsaj enkrat na leto Komisiji pošljejo poročilo o uporabi uredb, sprejetih v skladu s členom 1(1), v skladu s posebnimi zahtevami Komisije, po možnosti v elektronski obliki. Komisija omogoči dostop do teh poročil vsem državam članicam. Odbor iz člena 5 ta poročila enkrat na leto pregleda in jih oceni.

Člen 3

Obdobje veljavnosti in spremembe uredb

8. V uredbah, sprejetih v skladu s členom 1(1), se določi njihovo obdobje veljavnosti. V uredbah se določi prehodno obdobje, če se po preteku veljavnosti teh uredb njihova veljavnost ne podaljša.
9. Kadar se uredbe, sprejete na podlagi člena 1(1), razveljavijo ali spremenijo z novo uredbo, se v tej novi uredbi določi prehodno obdobje šestih mesecev, da se omogoči prilagoditev pomoči, ki jo zajema razveljavljena ali spremenjena uredba.

Člen 4

Zaslišanje deležnikov

Komisija pred sprejetjem uredbe v skladu s členom 1(1) objavi njen osnutek, da lahko vsi deležniki in organizacije predložijo pripombe v roku, ki ga določi Komisija. Navedeni rok je vsaj en mesec, razen ko Komisija meni, da je primerno določiti krajši rok.

Člen 5

Posvetovanje s Svetovalnim odborom za državno pomoč

10. Komisija se posvetuje s Svetovalnim odborom za državno pomoč (v nadaljnjem besedilu: odbor):
 - (k) hkrati z objavo osnutkov uredb v skladu s členom 4 in
 - (l) pred sprejetjem katere koli uredbe na podlagi člena 1(1).
11. Posvetovanje z odborom poteka na sestanku, ki ga skliče Komisija z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Osnutki in dokumenti, ki jih je treba preučiti, se priložijo elektronskemu sporočilu. Sestanek poteka vsaj dva meseca po elektronski komunikaciji. To obdobje se lahko skrajša pri posvetovanjih iz odstavka 1, če je to upravičeno zaradi nujnosti ali zaradi podaljšanja datuma uporabe uredbe.
12. Predstavniki Komisije predloži odboru osnutek ukrepov, ki jih je treba sprejeti. Odbor poda svoje mnenje o osnutku v roku, ki ga lahko določi predsednik glede na nujnost zadeve, če je potrebno, z glasovanjem.

13. Mnenje odbora se vnese v zapisnik. Poleg tega ima vsaka država članica pravico, da zahteva, da se njeno stališče zapiše v zapisnik. Odbor lahko priporoči objavo mnenja v *Uradnem listu Evropske unije*.
14. Komisija upošteva mnenje odbora. Odbor obvesti o tem, kako je bilo upoštevano njegovo mnenje.

Člen 6

Ocenjevalno poročilo

Komisija vsakih pet let predloži Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o uporabi te uredbe. Odboru iz člena 5 pošlje osnutek poročila v preučitev.

Člen 7

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*